

150 година од рођења Бранислава Нушића

По лепој традицији, Удружење драмских писаца Србије приредило је у недељу, 19. јануара, на Богојављење парастос на дан смрти великог писца, коме се ове године навршава век ипо од рођења.

Над гробом, Нушићевом пирамидом, на Новом гробљу у Београду, служио је протојереј-ставрофор др Димитрије Калезић, положени су венци, а присутнима се обратио Миладин Шеварлић, председник Удружења:

“За оне ствараоце који се усуђују да мисле и говоре мимо љубазног мондијалистичког диктата резервисани су следећи поступци: изолација, прећуткивање, етикетирање, дезавуисање. Сваки помен “националног”, изговораног некада јасно и гласно, са осећањем поноса и части – без икаквог шовинизма, притом – проглашен је данас “говором мржње”. Сам појам карактерише се као нешто примитивно, протачко, затуцано, такорећи дебило. И тако се прећутно наставља “лаповачка” културна политика – истакао је

Шеварлић, подсећајући да је двадесетих година XIX века Милосав Лаповац, један од хероја Другог српског устанка и доглавник кнеза Милоша, јавно изнео захтев да се сви писмени људи по Србији побију, “како не би семе смутње по народу сејали”.

На парастосу су говорили и глумица Горица Поповић, добитница Нушићеве награде града Смедерева, као и драмска списатељица Александра Урошевић, овогодишња добитница награде “Бранислав Нушић” коју Удружење драмских писаца Србије додељује на анонимном конкурс за најбољу драму.

Обраћајући се “драгом Аги”, како су Нушића од милоште звали, драмски писац и филмски критичар Божидар Зечевић је рекао:

Драги наш Аго!

“Тешка ноћ је пала на моју Отаџбину” писао си пре деведесет и девет година у свом ламенту над Србијом, који је, нажалост, данас изненађујуће актуелан. “Као да је злим дусима сметала светлост дана, те су и сунце уга-

сили или су га застрли покровом својих страсти и једа ... Нешто тешко, суморно и загушљиво, као оморина, промиче кроз ваздух, разређује га и крати нам дах” (*Девејист о њејнаестиа*)

Времена су у нашем вилајету и даље загушљива, окупациона. И овај остатак Србије треба да нестане и да се сведе на безначајну балканску колонију, при чему се отимају или окупирају њени витални делови, данас Косово, сутра Војводина и Стари Рас, затим вероватно тимочка и неготинска крајина и оне српске земље, као Република Српска, којој се поново ускраћује право на живот или већ насилно разорена Српска Крајина. Сама ужа Србија мора се сатерати у границе Берлинског конгреса, тј. *џрејкумановске Србије*, са провизорним међама на Дунаву, Дрини и Морави, чиме се ниште вековне тежње српског народа, историјска, политичка, етничка и културна права која он баштини од памтивека, као и тековине оба балканска и оба светска рата. Нас, који смо у Првом светском рату на страни савезника изгубили половину мушког становништва, међу којима је свој млади живот положио и твој јединац Бан, нас који смо пред лицем Европе поднели највећа зверства у дотадашњем свету, хоће сада да оптуже као кривце за тај рат, у коме смо сурово убијали јадне Немце, Мађаре и Бугаре. Једна позоришна представа, која данас подсећа на то ратно време оглашена је *реџроградном* и *једносџраном*. Као да колосална жртва једног народа може да добије *свесџраније* тумачење у ставовима тих истих Немаца, Мађара и Бугара, Хрвата, Арнаута и муслимана, што онако сложано киди-

саше на нас у оба светска рата? Треба ли да данас (да не бисмо испали *једносџрани*), у *џвом* Народном позоришту, у сред Београда, дајемо неку верзију *Срџске џрилоџије* из обзорја наших проверених и у свакој *џрилици доказаних неџриџаџеља*, правих криваца за ове и друге ратове?

Ти ниси упознао окупацију, јер си пре сто година, под најтежим условима, изабрао изгнанство за разлику од неких твојих колега, нажалост писаца и позоришних људи, који су под окупацијом наставили да раде као да се ништа није догодило. Има их и данас, таквих писаца и позоришних људи, а нарочито људи из блиског ти медијума, кинематографа, који у њој виде спас и својски раде на ружењу властитог народа. Али за разлику од негдашњих непријатељских послушника, ови данас вриште да то чине из убеђења и неке њихове потребе. И тако се оптужујемо за грехе које нисмо починили, извињавамо се истим злотворима и свакој шуши што смо се бранили, да бисмо, временом, дошли до циљне тачке ове подмукле стратегије: *самоукинули се као народ и кулџура*.

То *самоукинуће*, драги наш Аго, увелико је на делу тамо где си некада ковао звездане тренутке српске културе. Већ смо успели да *самоџзаџва*рамо српске националне институције првог реда, од којих се Народна библиотека још копрца од последица оног непочинства, а Народни музеј и Музеј савремене уметности још нису приведени наменама због којих их је народ основао. То су само неке последице *самоокуџације* која траје већ дванаест година и која прети да се настави. На сигурном смо путу да *самообесмисли-*

мо и све друге установе културе овог народа, доводећи их до бездна, у које само што се нису стровалиле. Некада, ниси се либио да као највећи живи српски писац пословодиш Министарством културе, зато што си схватао да је стварање и вођење културне политике *sine qua non* опстанка целог народа. Данас од оваквих посала беже преостали српски писци и уметници, препуштајући их на свим нивоима случајним и с коца и конопца доведеним менаџерима или просто речено, *дилетанцима*.

На том броду који тоне свирају, као да се ништа не догађа, њихови оркестри. И нама, као и теби некада, данашња Србија и њена судбина личи на судбину “Титаника”, коју си, пре тачно сто година, означио као тешко знамење и предзнак велике катастрофе у XX веку: и Србија се дуго градила – “све од орашачкога устанка па до сада – и отисну се једног дана на пучину светских догађаја, здрава, снажна и поносна. У њој живот буја, снага се народна одупире, поуздано валима који ударају о њене бокове и она сече пучину и лови своје циљу. И усред најпоузданије пловидбе, Србија наилази на подводни ледени брег, добија снажан и неочекиван ударац с бока и – тоне. Тоне за неколико дана на дно мора читава једна држава и читав један народ. На другом крају ове разваљене лађе, у позадини њеној, још свира оркестар, час пре него што ће нас све прелити морски вал”. Два знамења, пропаст “Титаника” и Сарајев-

ски атентат, као симболички знаци прошлости, стоје и на почетку XXI века. Ствар је само у томе што већ *шестии њуи* у ових сто година *Србија удара у исиу* ледену хрид: 1914, 1918, 1941, 1944, 1999. и ево на *даиум* који ће *накнадно биџи уиврђен* и одвући нас, као сикиру, право на дно. И што њени крманоши ништа не научише, него нас вуку, ма шта вуку, *за уиш чуџају* у исту пропаст, коју смо искусили кроз крваву емпирију ратова и патњи.

Али, драги наш Аго, на истом месту си нам показао пут! На све стране у Србији буди се младост! Ево младих и у Твом и нашем Удружењу, долазе, добијају награде које носе Твоје име, ево их и данас међу нама. Само нови људи могу да окрену Србију, ако на време узму кормило овог брода, који већ једном треба да се ратосиља баласта што га вуче на дно већ тачно стотину година. Само “младост, младост неоскрнављена, чиста и невина, поносна и усправљена – њен је израз, њен је синоним” сањао си у својој јеремијади над тонућом Србијом. “И зато је младост вечита, као што је и мисао вечита. И зато младост не умире, као што ни мисао не умире” кличемо и ми, који одлазимо твојим путем, а њима радо уступамо места за нова, велика предузећа.

Београд,
На Богојављење
2014. године

Божидар Зечевић

Парастог Браниславу Нушићу, Богојављење, 19. јануар 2014.

Парастог Браниславу Нушићу, Богојављење, 19. јануар 2014.